

Muzeum Kurpiowskie w Wachu

Leszek Czyż

Muzeum Kurpiowskie w Wachu jest prywatną placówką założoną i pr

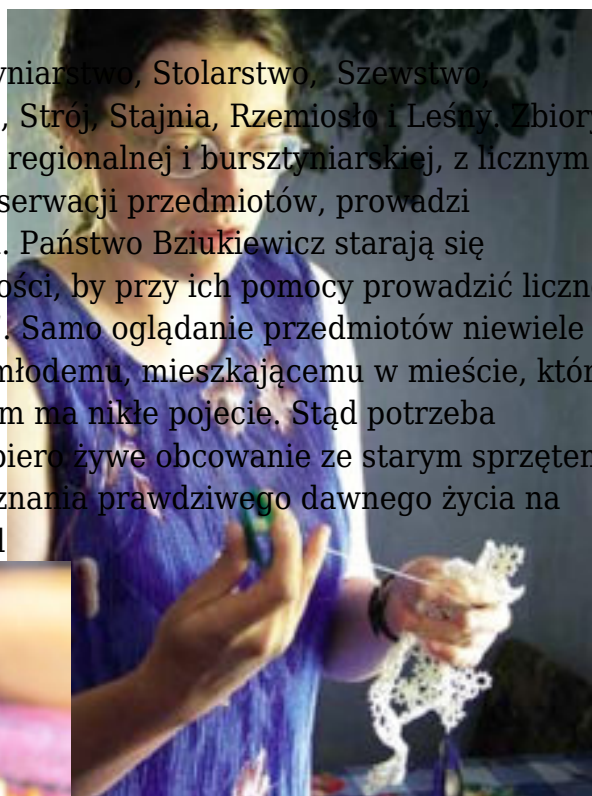
rowadzoną przez Zdzisława i Laurę Bziukiewicz. Działa przy gospodarstwie agroturystycznym „U Bursztyna”, które mieści się w Wachu numer 14 (gm. Kadzidło, pow. ostrołęcki), zaś wieś Wach leży przy trasie nr 53 łączącej Warszawę z Mazurami, w połowie drogi między Kadzidłem i Myszyńcem, 30 km na północny - wschód od Ostrołęki.

Muzeum zostało otwarte dla zwiedzających 01.04.2009 r. i pierwotnie mieściło się tylko w zaadoptowanej dla tego celu starej stodole. Wraz z powiększaniem się zbiorów ekspozycja rozrosła się o powozownię i park maszynowy.

W muzeum zgromadzone są przedmioty pochodzące z Kurpi Zielonych, obrazujące dawną materialną kulturę tego regionu. Najstarsze eksponaty datowane są na koniec XVIII wieku (pasyje-krucyfiksy), a najmłodsze pochodzą z lat 70-tych XX wieku. Pokazują one przemiany zachodzące w tym środowisku pod wpływem rozwoju techniki, dostępności różnych surowców i materiałów, a także zmian społecznych i mentalnych. Liczba eksponatów przekroczyła już 15 tysięcy i stale rośnie, gdyż właściciele ciągle starają się ocalić przed zniszczeniem pozostałe resztki dawnej kultury, odkupując je od ich właścicieli, a także penetrując skupy złomu i targi staroci. Starają się, w miarę swoich zasobów finansowych, by te przedmioty przetrwały, dając świadectwo przyszłym pokoleniom o ogromnym bogactwie Kurpiowszczyzny i talencie ich twórców.

Muzeum Kurpiowskie w Wachu

Zbiory w Muzeum Kurpiowskim w Wachu zostały podzielone na tematyczne działy: Tkactwo, Bursztyniarstwo, Stolarstwo, Szewstwo, Plecionkarstwo, W domu, W zagrodzie, Bartnictwo, Strój, Stajnia, Rzemiosło i Leśny. Zbiory uzupełnia także Biblioteka Kurpiowska o tematyce regionalnej i bursztyniarstwa, z licznymi „białymi krukami”. Muzeum, prócz zbierania i konserwacji przedmiotów, prowadzi zakrojoną na szeroką skalę działalność edukacyjną. Państwo Bziukiewicz starają się doprowadzić sprzęty i narzędzia do stanu używalności, by przy ich pomocy prowadzić liczne warsztaty i lekcje muzealne z „ginących zawodów”. Samo oglądanie przedmiotów niewiele już mówi współczesnemu człowiekowi, zwłaszcza młodemu, mieszkającemu w mieście, który o pracy na roli i w dawnym gospodarstwie wiejskim ma nikłe pojęcie. Stąd potrzeba realizowania praktycznych zajęć i warsztatów. Dopiero żywe obcowanie ze starym sprzętem, poznanie pracy przy jego użyciu daje okazję do poznania prawdziwego dawnego życia na Kurpiach. Lekcje muzealne adresowane są do każd

jej grupy wiekowej i są dostosowane do poziomu uczestników. Dotyczą szerokiego zakresu przejawów kultury kurpiowskiej i są to:

1. Kopanie bursztynu
2. Obróbka bursztynu
3. Kopanie bursztynu + Obróbka bursztynu
4. Wyrób kwiatów z bibuły
5. Karty pocztówkowe i okolicznościowe
6. Len - czesanie, międlenie i tkanie
7. Wyrób palm wielkanocnych
8. Pisanki wielkanocne

Muzeum Kurpiowskie w Wachu

9. Ziolarstwo ludowe
10. Historia Kurpi Zielonych i gwara kurpiowska
11. Pranie i maglowanie - Higiena na wsi kurpiowskiej
12. Gry i zabawy wiejskie
13. Wyrób biżuterii;
14. Warsztaty kulinarne - kuchnia kurpiowska
15. Pokaz koronki „ frywolitki”
16. Pokaz obróbki kurpiowskiej bursztynu i historia bursztyniarstwa na Kurpiach

Laura i Zdzisław Bziukiewicz są aktywnym twórcami ludowymi. Zdzisław jest przedstawicielem kolejnego pokolenia znanej rodziny kurpiowskich bursztyniarzy, zaś Laura jest koronkarką, specjalizującą się w wykonywaniu trudnej koronki frywolitkowej. Z powodu ich umiejętności, a także niezwykłości ich profesji byli i nadal są zapraszani do prowadzenia lekcji muzealnych w różnych placówkach kultury na terenie całego kraju. Podczas tych spotkań zauważyli ogromne zainteresowanie dawnymi technikami i postanowili realizować takie lekcje u siebie w domu. Od 2002 r. ruszyły warsztaty obróbki bursztynu, koronki szydełkowej i frywolitkowej, plastyki obrzędowej i historii Kurpi, a od chwili otwarcia Muzeum dołączyły pozostałe. Na jesieni 2010 r. została oddana do użytku zwiedzających zrekonstruowana XIX - wieczna kopalnia bursztynu, w której realizowane są lekcje z

Muzeum Kurpiowskie w Wachu

kopania tego kurpiowskiego złota.

Muzeum Kurpiowskie w Wachu współpracuje z różnymi placówkami kultury, stowarzyszeniami, instytucjami państwowymi, a także objęte jest merytoryczną opieką Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2011 r. prowadzone jest katalogowanie zbiorów. Dokonywane jest przez grupę studentów wydziału Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego pod okiem dr Katarzyny Waszczyńskiej.

W celu większej promocji regionu Kurpi Zielonych i samej placówki muzeum zorganizowało imprezy folklorystyczne pt: Święto Bursztynu, połączone z I Mistrzostwami w Kopaniu Bursztynu, Majówkę oraz Bajania Kurpiowskie, podczas których odbył się I Otwarty Przegląd Gadki Kurpiowskiej. Turyści, a także mieszkańcy okolicznych miejscowości mieli okazję poznać lokalny folklor, dorobek działających tu twórców ludowych, kurpiowską kuchnię i spędzić czas obcując z dawną, ale wciąż żywą kulturą.

Muzeum 10.05.2019 r. obchodziło jubileusz, w obecności licznych gości - dziesiątą rocznicę działalności.

Leszek Czyż

(Źródło: <http://www.kurpie.com.pl/>)

Autor wpisu: **Leszek Czyż**